

Литературно ЗЕМЕДЕЛСКО ЗНАМЕ

СЪЮЗ НА ПИСАТЕЛИТЕ
ЗЕМЕДЕЛЦИ В БЪЛГАРИЯ

73 години от обесването
на Никола Петков

ОБЕСВАНЕТО НА НИКОЛА ПЕТКОВ

Осиротя България! Мълчат, мълчат
камбаните на „Александър Невски“...
И хиляди окови глухо пак дрънчат...
Обесен е повторно Левски!
Обесен е Петков! Никола! Във полунощ!
В Софийския затвор стърчи бесило...
И пак един велик виси със страшна мощ,
с неимоверна, с чудна сила!

О, лик на Дух, на Марш! Везувий в таз земя...
В предмаков мрак на Ботев е небето...
Затишие пред буря!... В робската тъма...
Атаки в химн аз будя!... Ето!..
Понася се байрак!... Космичен ек от ров...
Нов опълченец! Земеделец! С вяра!
Говори той Петков! Никола Де Петков!
Повярвай в себе си, Българийо!

Отекват мощно в ботевския небосклон
словата: Да живее сво-бо-да-та!...
И става вечност! В парламент и пантеон!
На бастиона на Борбата!
О, Свободата има космос! Няма гроб!
Легенди връщат се на върховете...
Петков е жив! Потегля мит велик! Не роб!
О, мит, тирани, треперете!

Страхил Планинец

23 септември 1947 г., София

135 години от Съединението

ВЕЛИКА НАРОДНА ПОБЕДА

Съединението през септември 1885 г. на насилствено и изкуствено разделената България е едно от най-великите дела, извършени от българския народ. Съединението на Княжество България с Източна Румелия довежда до международното признаване и утвърждаване на България като държава.

Тя бива освободена от турското владичество седем години преди това. Но на Берлинския конгрес през юни-юли 1878 г. великите сили разпокъсават жестоко Санстефанска България. Безжалостното, несправедливо разпокъсване на България нанася жестока рана в сърцата на всички българи.

Народните протести и борби за съединение на разделените части на Отечеството започват още през същата 1878 година. Но истинската борба за съединение се провежда от началото на 1855 г. Ръководят я славните поборници за национално освобождение. Център на борбата става Пловдив. Родолюбивият подем постепенно обхваща широки народни слоеве, както и военни. Революционният комитет е оглавен от Захари Стоянов. Активна е дейността на останалите апостоли на Съединението: Коста Паница, Иван Стоянович, Димитър Ризов, Иван Андонов. В подготовката на свято народно дело участват офицерите Данаил Николаев, Димитър Филев/баща на Богдан Филев/, Райчо Николов, Сава Муткуров и други.

Всенародният подем и революционните вълнения в много селища на Източна Румелия ускоряват събитията. На бунт се вдига населението на Панагюрище, Голямо Конаре и др. Именно в Голямо Конаре бунтовниците първи провъзгласяват Съединението. Четата, командвана от Продан Тишков-Чардафон и Втора източнорумелийска дружина на майор Николаев навлизат в столицата Пловдив на 6-ти септември, свалят правителството, арестуват генерал-губернатора Гаврил Кръстевич и обявяват Съединението.

124 години от рождението на Сергей Румянцеv

НЕЖЕН ЛИРИК И ОСТЪР ИЗОБЛИЧИТЕЛ

Сергей Румянцеv е един от големите поети, загинали в борбата за свободата и по-добър живот на българския народ.

Макар че е убит едва тридесетгодишен, макар че приживе е издал само една стихосбирка „Селски бодили“, той остави трайна и ярка следа в българската литература.

И до днес поезията му не само че не е загубила и частица от обаянието си, но звучи актуално и покорява читателите със своята самобитност, смелост и искреност. Стиховете му са пропити от топло чувство и състрадание към отруденото селячество, увличат с призивната си сила и вяра в бъдещето.

Той е сред близките съратници на Александър Стамболийски и активен деятел на БЗНС.

Много съм писал за Сергей Румянцеv. Затова сега предлагаме на нашите читатели писаното за него от големия български писател Константин Петканов.

ЛЗЗ

Родната къща на Сергей Румянцеv в с. Блъсничево/днес Румянцево/. Кирил Назъров, Васко Чавдаров и Цветко Захариев

Издаването на този брой на
вестник
„Литературно
земеделско знаме“
е финансирано от поетът-
земеделец

АТАНАС ГЕОРГИЕВ ЛИЧЕВ
Сърдечно ти благодарим,
съпи приятелю!

СМЕЛ, БЕЗСТРАШЕН И ПРАВДИВ

За Сергей Румянцеv най прилягат неговите собствени слова: „Поетът - истински свободен - е смел, безстрашен и правдив.“ И наистина неговите стихове го характеризират като смел син на селото.

Един безспорен талант, който предпочиташе да се бори срещу всяка неправда, да я пронизва със стройни словесни стрели и да жигосва всички врагове на българския селянин, отколкото да търси вечното и безсмъртното.

Времето беше тежко, непоносимо. Три безсмислени войни - три дълбоки и смъртоносни рани в снагата на народа. Дойде катастрофата. Тя роди справедливия гняв в народното сърце и тоя гняв създаде и раздвижи земеделската стихия срещу виновените. Тази стихия роди и Сергей Румянцеv.

В неговия опростен, строен стих има: нападки, жигосване, бунт, отричане на политическите безумци, възторг, преклонение и обич към народа и всички ония, които честно и предано служат на свободолюбивия и правдив български селянин. Румянцеv се стреми да остане изцяло с душа и сърце във всички болки на измамения, ограбен и пожертван селянин.

Румянцеv няма време да чака. И затова е винаги в първите редици - челник, вдъхновител и борец. Той се гневи, заканва, но в тия пориви не личи нито злобата, нито отмъщението. И тук Румянцеv остава верен син на селото. Заплашва, но не насилва, сочи жертвата, но не я предава на палача. Защото народът е всичко - той е солта на земята и е нравствеността, но не и безнравствеността. Той не е и не може да бъде убиец, а само убиван.

За Румянцеv пътят на селянина е определен. Той го завеща на младите:

„... и посред бури в блян лазурен за слънце няма ний да спрем.“

И тъкмо тоя копнеж за слънце придаде на пламналия му стих безстрашие и правдивост, които предизвикаха черните палачи на народа да посегнат и на неговия светъл, чист, възторжен и любвеобилен живот.

Погубиха го не като враг, а само като син на народа.

А всяка народна жертва е свята, велика и незабравима.

Константин Петканов

С изключение на няколко изолирани сблъсъци, Съединението е осъществено без кръвопролития, защото то събдва мечтата на българския народ.

Това важно събитие става без съгласието на Русия и Западните велики сили.

Въпреки всичко българският монарх Александър първи приел и оглавил извършеното Съединение. Защото то е извършено самостоятелно от целия български народ, без никакво кръвопролитие.

Съединението подтиква съседни балкански държави да се обединят трайно срещу идеята за автономия на Македония и Одринско. И те остават под турска власт.

Единствената международна опасност след обявяването на този исторически акт идва от съседна Сърбия, която напада България. Но в нелеката битка на нашите капитани със сръбските генерали младата българска армия с невиджана до тогава храброст защитава родината си и разбива многобройната сръбска войска.

Така нашият народ извършва най-българското патриотично дело в новата история на страната ни. То е и си остава едно от най-съкровени народни дела!

Кирил Назъров

ЧЕСТИТ РОЖДЕН ДЕН!
С пожелание за здраве и не забрава
на всичко написано
Петко Павлов 29 юли
Атанас Личев 14 август;
Олга Върбанова 17 август;
Стоян Колдов 30 август;
Маргарита Нешкова 1 септември;
Дарина Цветкова 14 септември;
Йорданка Христова 24 септември.

ДА СИ СПОМНИМ...
Андрей Василев 9 юли;
Искър Шуманов 12 юли;
Стефан Стамов 20 септември;
Елена Гилева 29 септември.

С ДОСТОЙНА СЛАВА

Какво по-хубаво от тебе има?
Над тебе грее ореол със дивен чар,
със сияние и слава несравнима
безсмъртно осветила твоя свят олтар.

Какво по-хубаво от тебе има,
какво по-хубаво, Българийо, какво?
Един народ с духовност несравнима
надмогнал робства и коварства, и лъжи,

и винаги успявал да изправи
снагата си след страшни, буреносни дни
и с хиляди мъжествени изяви
можал и себе си, и теб да съхрани!

Народ такъв е със достойна слава!
Народ такъв не мре, не се предава!

Харалан Недев

СЕПТЕМВРИ, 1944-та

Партийо, кой ще ти прости?
Защо убиваше си синовете?
Сираците и детските сълзи
не можете да погребете!

Защо убивахте мъжете и жените
и заравахте в празните гробове
скъсаните ризи, а под звездите,
незнайно белите им кости по долове.

Урожай на кървавата жътва
мъжки трупове сноп до сноп.
Любовта от Бога беше мъртва,
а убиецът нечувано жесток.

Сечехте ги, палехте ги живи,
по-зли от зверове, от Сатаната.
Не чуващи воплите им жални,
превръщахте ги в пепел на Земята...

**Издателство *gabriell-e-lit* и
Габриела Цанева представят**

Литературният сборник „Черно-бели истории за моите шарени хора“ на Валентина Григорова стана литературен факт като електронно издание в началото на юли! Щастливи сме, че нашето издателство успя да осъществи дебютната книга на един художник. Но нека книгата и нейните създатели говорят сами - Валентина Григорова - автор, художник на корицата и илюстрациите и Снежана Стамова редактор:

На времето, когато започнах да записвам истории, които ме впечатляват, и те са ми изглеждали смислени и завършени - разпечатвах, и показвах първо на приятелите около мен - просто така, за мнение - как им се струва написаното. Те като цяло ме насърчаваха да продължавам. Неусетно се наредиха и текстове по разказите на татко, омесени с мои лични спомени и наблюдения, та спонтанно изпращах и част от разпечатаните листи в писмо до моите родители. Един ден мама ми каза: - „Ти знаеш ли какво прави сега баща ти? Чете твоя разказ в гаража и плаче“. - Честно казано, предпочитам да разсмивам хората, но рядко ми се получаваше. Не за друго, а защото напоследък забравих да се смея... А така обичам да пусна гърления си, детски смях! Но животът е пътър, и може би заради тъжните и болезнени моменти, впоследствие можем да оценим секундните щастие. Ето колко бързо се оправдах!

Текстовете на следващите страници за мен са един вид рисунки, но с думи просто различно изразно средство. Към тези рисунки има и такива с молви, които са неизбежно свързани, така че ще покажа и тях. В тази книжка събрах работи от различни периоди, голяма част от които не можех да завърша, по една или друга причина, и това ми тежеше. Сега, най-накрая липсващите парченца, които съм търсела, са по местата си. Работите звучат композитно и най-важното надявам се след всичките ми редакции, да не са загубили своята непосредственост. На времето, дадох дума на татко, че ще събера поне част от текстовете във книга - и ето, сбъдвам обещанието си!
Благодаря на всички мои приятели, които ми помогнаха да стигна до тази точка за нощите, които са потрошили да четат хаотично изпращаните от мен текстове, за времето и вниманието които ми отделиха. Благодаря за подкрепата!

Валентина Григорова – Вал

ЕДИН КВАНТОВ СВЯТ

Валентина Григорова, която за по-кратко нарича себе си Вал (и аз така се обръщам към нея) притежава онзи етно - бийт стил, който е неформален, напрегат, скандален и краен. Когато я четете, забравете за всичко, което смятате че трябва да представлява прозата или поезията! Тя защитава своя собствен матриархат, своята реалност - противоречива, необяснима и пропита с тъга! Вал не вълнува, тя разтърсва!
Настойчив и постоянен, езика на който пише, е безпрецедентно пряк. Нейният свят те хваща за гърлото, пуска те по острието на ножа и те държи на ръба! Тя кани да надникнем в дълбокото, в кладенеца. Гради епизод, по епизод от живота си и израства във всеки един от тях! Смел и безкомпромисно автентичен, света на Вал е нелинеен, син, червен, паралелен. Алхимичен, бгнат, но истински неин. Тя не крие нищо и всичко е на показ - страховете, демони, ангели и любов... Вал разархивира себе си, като се провокира. Търси се навсякъде, където би могла да се намери. Доверява се на знаци, на времето в нея, на импулсите, на гласовете си. Преследва живота си, захлупва отворени врати, спи с отворени очи, стъпва в дълбокото, защото иска да прояви всичко от себе си. Тя самата е този кладенец! Хваща живота си за рамото, разтърсва го и го стоварва върху себе си! Вал пише квантово. Навън и навътре. Трябва да ? признаем тази свобода и смелост да гледа живота очи в очи! Нейният свят - без компромиси и без табу! Приятно пътуване в нейния свят!

Снежана Стамова, приятел и част от редакторския екип

Книгата е достъпна за свободно четене на нашия сайт:
<http://e-books.gabriell-e-lit.com/sbornici/cherno-beliistorii/Cherno-beliistoriazamoitesharenihora-ValentinaGrigorova.pdf>

ЕМОЦИОНАЛНО БОГАТА ЛИРИКА

Поетесата Христина Въчева е познат творец в интелектуалните български среди на Хамбург с високо съпреживяване на родната българска история и култура. Емоционално богата е и нейната лирика в представената тук книга. Плаче и се радва душата ѝ в жив, задъхан стих, заедно с родната земя, преминаваща през вековете... Чувствата в нейните стихове са силни и могат да се опишат с многогласни мелодични построения, характерни за родопската народна песен. Образите и картините в нейната поезия са одухотворени и изстрадани. Забележителна е аналогията в звученето на гласните, изговора в музикални тонове и ритъма на стиха с характерните за родопската песен божествена красота и благодарност. Затова и стихотворенията ѝ звучат свещено обредни.

С новата си книга Христина Въчева успява да ни докосне искрено с чувство на благодарност, обич и оптимизъм за бъдещето на България. Бъди все така благословена и вдъхновена, Христина, за да ни радваш с нови творчески постижения!

д-р Емилия Иванова Юкер, Председател на Клуба на българските жени и българските семейства в Хамбург

Милка Пешева

Пленяваш ме с природния си чар
и с духа си извисен ме покоряваш.
Българийо, за мен си свят олтар!
Живота си на тебе подарявам!

О, нека свирят зимни ветрове
над бащиното плачещо огнище.
Дори да ме разкъсват зверове
аз ще възпявам твоите долища.

Че ти си смисъл в моята сърба:
от тебе взех, но всичко мое дадох!
Не се страхувах в тежката борба!
Проклинам тези, дето те продават!

Петко Керемидчиев

ХРИСТОВА СВЕТЛИНА

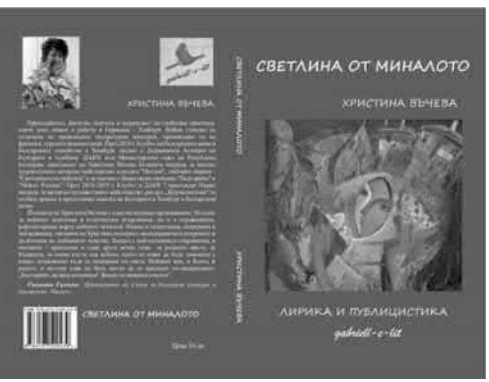
Мънички, мили дечица невръстни,
в пусто безвремие с криви съдии,
как светлината във вас да възкръсне,
щом не я носим в сърцата си ние.

Учим Ви, право и криво Ви съдим
с бедност на мишки в празни хамбари,
сухи корички от хляба насъщен
даваме вам и преглъщаме ние.

И между чук, наковалня и стреме
гине народът ни стар и невръстен:
Нека разкъсаме тежкото бреме
и във насъщна любов се превърнем!

Да заблестят в светлината Христова,
с чести сърца, с умове възродени,
и да придойде в нас силата нова
в нашата вяра и в нашето време.

Милена Филипова

ОГЪН ЛИ СИ?

Огън ли си,
та стопляш мисли
съкровени?
Цвете ли си,
та ръсиш аромати
цветни? Не! Не ми
отговаряй!
Стой в прегръдка в мен.
Ще питаме за всичко
утрешния ден.

В средата на юли т. г. излезе от печат със знака на издателство gabriell-e-lit сборникът с лирика и публицистика на Христина Въчева „Светлина от миналото“, четвърта книга на авторката с рецензент Йордан Митев и илюстрирана с графики на „художника на Родопите“ Камбер Камбер, чиято е и картината на корицата. Книгата вече е в депозитните библиотеки и някои книжарници.

СЕЛСКА ДУША

Изморявам се вече,
че старост нерада настава,
пък и болести идват,
неволи и грижи различни.
Все по-често сърцето
с пулса си слаб се забавя.
Изморявам се много.
Изчезват и чувства лирични.

Ала още душата ми селска
за къра е жива
и до края си близък
аз искам така да живея:
предпочитам на някоя нива
след време да падна,
вместо в стая без слънце и вятър
безмълвно да тлея.

Андрей Василев

БЕЗНАДЕЖНО

Като стотици дочаках дните,
в които свободно да дишам.
Дали се сбъднаха мечтите
или се смелиха висините
и на хиляди молитвите чуха?
Днес властта, тълпата е глуха...
Идеите до болка са куки
и за справедливостта глухи.

С проекти се кичат крадците
и от екраните нагло се хият
със дебели пури в устата
и нямат хуманност в сърцата.

Бедността остана си същата
и търгащите от властици богати
се гаврят с нашите надежди
и са нагли, безсрамни, окати...

Едни и същи маймуни все драскат
да бъдат там, на дървото,
власт да получат, да папкат,
а не да се борят със злото.

“Няма свобода!” тълпата реве
и Полицията грижовно я пази.
Море е казват..., но до колене
и пак безнадеждност ни гazi.

Маргарита Нешкова

х х х
Дните ни за миг се спират...
с тях във своята върволица
някой всеки ден умира...
Друг се ражда без жълтица...
И живота продължава!
Господ-Бог го дал на всеки
със една завидна слава
във житейските пътеки...
И възето се навива,
колкото и да не щем.
Всеки към смъртта отива!
В край на краищата всички мрем...
Тъй и бедни и богати
пред Господ-Бог сме равни...
Умират дните ни безславни.
Там, единствено в земята
ние не поем, а мълчим!

Милчо Присадашки

ВЪЗКРЪСНАЛИ СПОМЕНИ

Крaчeх сред тучните бащини ниви
във знойното лято невръстен хлапак:
с боси крачета в стърнища трънливи,
пленен от загара на дивния злак!

Шумяха години нечисти във мрака,
които посяха отрова след тях.
И с горестни сълзи повехна селяка,
а клета земята изтръпна от грях!

Горката превърнаха в черна робиня.
Десетки години се ширеше гнет...
ЗЕМЯТА злочеста... ЗЕМЯ героиня!
Ний дадохме, верни пред нея, обет:

Да я любим и браним, както дедите!
Мнозина по пътя умряха без кръст,
че хвърляха чистото семе в браздите
засипвано с топлата, кървава пръст!

И ето ме днес, пак по бащини ниви...
Но не вече онзи невръстен хлапак.
Бродя... Възкръсват в мен спомени живи
с душата разкрила зловеция мрак!

Иван Селановски

ПЛОЩАД "БОТЕВ" ВРАЦА

Той помни паметника първи
със сабята войводата-поет.
Бунтовните глави облени в кърви
и хиляди поклонници отпред.

Встрани безсмъртни къщи престарели;
джамията с османската игла
забита горе в облаците бели...
И в дъното планинските била...

Такава снимка пазахме в дома ни
Икона до Иконата ни бе.
И днес я паза в моите албуми,
и тя за мен е българско небе!

Йордан Борисов

ЗАЕДНО ЗА БЪЛГАРИЯ

Така вълкът щял да е сит,
а агнето цяло.
На хищник с вълчи апетит
не вярвам поначало.

Подложен на нечуван гнет,
на студ, на глад, на гаври,
не чакай да даря с привет
партийните пачаври.

Съчувствали за моя хал!
Поредно ала-бала.
Та този геноцид е фал
на тяхната централа.

Там никога не водят спор
по сгафени въпроси.
Невинността гласуват в хор.
Вината друг да носи.

Мирчо Момчилов

ДЪГА

Десет пръста от тревога,
десет пръста от тъга,
Но със тях аз мога
да си изплета дъга
Ще увия аз земята
и небето, и сьня
и под клепките си сънни
цял ще побера света.

Вяра Дамянова

НАШИ ЮБИЛЯРИ

ДОСТОЙНО ИЗВЪРВЯН ЖИТЕЙСКИ ПЪТ

Поетът-земеделец Атанас Личев, член на Съюза на писателите-земеделци, навърши 90 години.

Той е роден на 14 август 1930 г. в село Дълбок извор, Пловдивска област. Основно образование завършва в родното си село, гимназиално в гр. Първомай и полувисше - в Института за учители в Пловдив. Като учител работи 32 години, 27 от които в родното си село. Дълго време е кореспондент на националния вестник „Трезвеност“ и е член на Националния комитет за трезвеност.

Отличаван е с различни награди, но най-голямата е обичта и пизнателността на няколко поколения негови ученици. С пословичната си доброта и благородство той е спечелил уважението и почитта на широката общественост в родния си край. Трогателни са думите на по-малкият с дванадесет години негов брат д-р Иван Личев, на когото е помагал финансово, за да завърши образованието си: „...Трудно му беше да реже късче от мъничкото, което имаше, за да го дава на мен и бях безкрайно щастлив, че продължавам да уча... Правя дълбок поклон пред този негов невероятен подвиг, истински връх на неизмерима човецина и благородств!...“ /Откъс от автобиографичната книга на Иван Личев „Пепел от огнището“/.

След рухването на тоталитарната власт в България Атанас Личев се включва активно в дейността на възстановения БЗНС-Никола Петков, член е на Общинското ръководство на Организацията.

Пише предимно хумор стихове и епиграми. Ето няколко негови творби.

ЛЗЗ

ЗЕМЕДЕЛСКА ОРИСИЯ

Орисници ли някога предишни
орисаха ни на борби многогодишни,

та Организацията скъпа толкоз време
не може все да се съвземе?

От десни и леви репресирана,
все по-трудно регистрирана...

Стъпка по стъпка, етаж по етаж
отнеха свидния земеделски Дом наш!

С толерантната ни политика
някои ни смятат партия-антика.

Не ликувайте, зложелатели разни
и на нашата улица ще дойде празник!

НЕОСАМОДИВИ

Търсят духа на Караджата
долу в механата!

Атанас Личев

АНТИКНИЖОВНИК

Човек без храна духовна
носи душа греховна!

СЪВРЕМЕНЕН СЪПРУГ

Верен беше той на Мери,
друга докато намери!

Шахматната игра е едно от хобитата на Атанас Личев. През 1978 г. шахматистите на с. Дълбок извор стават Окръжни селски първенци. На снимката: Атанас Личев/с купата/, Софка Андонова, Атанаска Личева, Запрян К. Райчев, д-р Колегов и Ангел Кючуков.

По този повод написва стихотворение:

Приятели на мъдрата игра, в
Космоса с черно-бели квадрати
летете, смели астронавти
влюбени в звезди шахматни!

Преодолели семейни гравитации,
готови сте днес за битките безброй.
Сътворете чудни, славни комбинации,
влизайте смело в шахматен бой!

АКТЕВЕН ДЕЯТЕЛ НА БЪЛГАРСКИЯ ЗЕМЕДЕЛСКИ НАРОДЕН СЪЮЗ

Сашко Йорданов Стоянов е роден през 1947 г. в с. Синитево, Пазарджишко. По семеен произход е потомствен земеделец. И остава верен на заветите на предците си и на идеите на Българския земеделски народен съюз.

Веднага след падането на тоталитарния режим в България започва своята дейност за възстановяване на БЗНС Никола Петков. През месец август 1989 г. в град Стара Загора участва в паметната среща с бивши репресирани земеделци-НиколаПетковисти, заедно с Иван Табаков, Камен Трифонов, Атанас Дармонски и други техни другари от затворите.

Сашо Стоянов става член на БЗНС Никола Петков през 1990 г. и участва във възстановяване на местни земеделски дружби в Пазарджишки окръг. Пред 1992 г. е избран за председател на Настоятелството на Местната земеделска дружба в родното си село Синитево. Едновременно с това три мандата е член на Общинското настоятелство на БЗНС гр. Пазарджик. По-късно е избран три мандата за председател на Общинското ръководство на БЗНС гр. Пазарджик, където работи всеотдайно и безкористно за укрепване и разширяване дейността на местните земеделски дружби, за повишаване авторитета и влиянието на Организацията в Пазарджишка област.

Постигнатите резултати не са никак малко избирани са десетки кметове и общински съветници от БЗНС в района, назначавани са земеделци на важни административни длъжности... А самият той винаги отказва предлаганите му ръководни административни постове. През този период постепенно Сашо Стоянов се налага като един от най-авторитетните дейтели на Областната земеделска организация, поради което е избран три мандата за член на Управителния съвет на БЗНС. Два мандата е избран за член на Постоянното присъствие на БЗНС и един последен е Организационен секретар на БЗНС с главен секретар Георги Пинчев.

Като деятел на Българския земеделски народен съюз и на местно, и на национално ниво Сашо Стоянов полага много усилия и работи активно за просперитета на Организацията.

От ръководител на Местната земеделска дружба в Синитево до организационен секретар на БЗНС той вложи много енергия - организиране и провеждане на отчетно-изборни кампании, на различни събрания, конференции, форуми; на местни и национални избори и т. н. Особено големи усилия положи и продължава да полага за запазване авторитета на Българския земеделски народен съюз след като му беше нанесен най-жесток удар от властолюбивия Николай Ненчев и ямболската група около него.

С всеотдайната си работа Сашо Стоянов остави трайна следа в живота, дейността и борбата за оцеляване на БЗНС и на земеделското движение в Република България.

ПОРТРЕТ НА Д-Р РАЙКО ДАСКАЛОВ, ЧАСТ ПЕТА Дипломатическа дейност

5 май 1923 г., гара София... След сърдечна раздяла с приятели и близки, между които Ц. Церковски, Спас Дупаринов, Петър Янев и група земсисти, д-р Райко Даскалов, заедно със съпругата си Невена и двете им невръстни деца Светка и Стефан, заминава за Прага.

Изпращането на видния земеделски политик в Чехословакия е израз на уважение към тази страна. Прага е център, където могат да се установят контакти със западните страни и Международното аграрно бюро. Райко Даскалов запазва депутатския си мандат белег, че той може да се върне в управлението на страната и израз на връзката му със Земеделския съюз.

Опозицията ликува злият гений, злият ум го няма, но всички признават, че Даскалов е крупна политическа личност в Земеделския съюз.

Доволни са и представителите на Международната комисия по репарационните въпроси у нас западните дипломати. Човекът, който много пъти аргументирано беше спъвал техните не до там справедливи искания, вече го няма. Единственият, който може да осуети замисъла на Военния съюз за събаряне на селската власт, вече е във от страната.

В Прага Райко Даскалов, с присъщата си енергия успешно навлиза в новите си задачи започва да ги изпълнява. Под негово ръководство и редакция започва да излиза Бюлетин на българската легация, в който често публикува свои статии по политически въпроси и икономически анализи. Бюлетинът е търсено издание както от наши, така и от външни журналисти и специализирани институти. В него се коментират въпроса със Западна Тракия, тежкото положение на бежанците, изтъква се, че Тракия е древна българска земя с чисто българско население, което брутално се прогонва от там. Даскалов изтъква, че българското правителство прави усилия бежанският въпрос да се разреши по мирен начин с Гърция. Обръща се с писмо до чешкия министър на външните работи Бенеш, в което го информира за гнета на гръцките власти спрямо българското население. Въведен е режим, който застрашава живота на нещастните ни сънародници. Този режим става от ден на ден все по-непоносим и по-жесток!

Райко Даскалов свиква конференция по повод гръцко-турския договор, който допълнително усложнява достъпа на България до Бяло море. Апелира за съдействие на Чехословашкото правителство по този въпрос. Продължава да следи заключителния етап на Лозанската конференция, подозирайки, че този въпрос след нея ще бъде затворен за винаги, и настоява България да не пропусне своя шанс, „а Стамболийски да подкрепи с личния си престиж тезата на България“.

Не престава да полага усилия, за да спечели важни стопански организации за сътрудничество с България. Да печели контакти с югославски, гръцки и румънски дипломати, да подобрява отношенията с тях и съглашенските държави, особено с Франция, без да пренебрегва победените страни. Що се отнася до успехите на Мусолини и разпространяване „кафявата чума“ в Германия, той отправя предупреждение към чехословашките управници: „Италианските фашисти подкрепят враговете на демокрацията в България, ще ги подкрепят и в Чехословакия.“

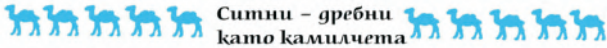
Въпреки, че Райко Даскалов нямаше дипломатически опит, за краткото време на заеманата си длъжност /извънреден пратеник и пълномощен министър в Чехословакия/ е положил усилия да извоюва небивал международен авторитет за България, въпреки воя на българските чакали от опозицията. Хранейки патологична злоба към него, те спъваха всичко полезно, което той правеше за България.

Подготовката за преврата върви с усилен ход, но „злият гений“ е жив. По нареждане на ВМРО е изпратен наемен убиец да го ликвидира, но той взема дадените му пари и с тях заминава за Америка. От там пише писмо на бащата на Даскалов в Бял черква, *наредиха ми да убия сина ти, но аз такъв чист човек не мога да убия“*

Превратът е извършен на 9 юни 1923 г.затова и остава в най-новата българска история, като Деветоюнски преврат. Преврата среща съпротивата на народа. Той заварва Райко Даскалов в Германия. Веднага се връща в Прага и застава начело на задграничното земеделско представителство.

Свиква пресконференция, на която оповестя, че продължава да бъде представител на законното земеделско правителство на страната си.Още на 10 юни правителство на Александър Цанков го отзовава от заеманата длъжност. Той отказва, с мотива, че е назначен от законното земеделско правителство и само то може да го отзове. Чехословашкото правителство също отказва да предаде българския дипломат, тъй като не признава правителството на Цанков.

В България народът се противопоставя на превратаджиите. Страната е пред гражданска война. Райко Даскалов смята, че не трябва да се пролива повече българска кръв. Като дипломат самоотвержено брани Стамболийски от клеветите в българския печат. На питането дали ако БЗНС си върне властта, България ще стане република, той отговаря: „Династията на Кобургите не може да остане в България. България ще стане Република“. По негова препоръка, посолството ни в Париж отправя писмо до френското правителство да се застъпи за запазване живота на Ал. Стамболийски. За убийството на земеделския лидер и министър-председател научава след два дена от Парижкия печат. Това е съкрушителен удар за него, неговия верен другар е мъртъв, но не се отдава на жалби и вайкания. Той все още държи в ръцете си земеделската власт и контролира положението.

ПОРТРЕТ НА Д-Р РАЙКО ДАСКАЛОВ

ПЪТЕКИ

В БЪЛГАРИЯ ЗА ВСЕКИ
НАМИРАТ СЕ ПЪТЕКИ...
ЕДНА ОТ ТЯХ Е МНОГО ЛИЧНА
НАРИЧА СЕ КЛИНИЧНА.
ПЪТЕКИТЕ КЛИНИЧНИ
СА МНОГО И РАЗЛИЧНИ:
ЗА НАШИ
И ЗА ВАШИ,
ЗА СВОИ И ЗА ЧУЖДИ,
ДОРИ ЗА ХОРА В НУЖДИ...
ЗА МАЛКИ И ГОЛЕМИ,
ЗА ХОРА СЪС И БЕЗ ПРОБЛЕМИ,
ЗА БОЛНИ И ЗА ЗДРАВИ,
ПЪТЕКИ КРИВИ, ПРАВИ...
ПОНЯКОГА ПЪК И СА
ПЪТЕКИ ЗА БЕЗПЪТИЦА.
А ПО ЖИТЕЙСКАТА ПЪТЕКА -
ОТ ПАМТИВЕКА
КРИВОЛИЧЕЩА НАТАМ-НАСАМ, -
КАКВОТО И ДА СТАВА,
НАЙ-ВАЖНО ЗА ЧОВЕКА
Е ДА НЕ ОСТАВА
САМ!

Кирил Назъров

БОДИЛ И РОЗА

-Защо ли толкоз се гордееш?
И ти растение си диво.
И ти бодеш,
но скрито, мълчаливо!
То хубост равни сме, а виж
от твоя цвят
дори Магаретата не ядат!
Защо тогава тъй вървиш
от щастие пияна?!
Отвърна Розата засмяна:
-Навярно близка ни е красотата,
но где е в тебе, братко, аромата?!

Стоян Колдов

НЕИДЕНТИФИЦИРАНИ
ЛЕТЯЩИ ТЕЛА

Ниско
прелитат дронове...
Искат
високи тронове!

ПРОТЕСТИРАЩИ И
УПРАВЛЯВАЩИ

Ще се вслушаме в гласа на народа,
ще чуем народния глас,
когато зазвучи като ода
за нас!

КАМЪНИ

Може всичко да си бърбят,
но моля Бог да ме предпазва
не от камъчета в моя бърбек,
а от камъни във пазва
на предател,
на „приятел“,
на ласкател!

Бодил Розин

НОВОСТИ

Провикнал се Илия
все от тия,
които ни до вчера управляваха
и ярем ни слагаха на шия:
-Хей, другари и другарки,
госпожи и господа,
подайте си ръце задружно
да вървим след Радевата служба.

Георги Козарев

ЗА ГРАДИНАТА И
ФЕЙСА

Във градинския си пристан
поемам сутрин аромата
на въздуха след дъжд пречистен
и надеждата за лято.

Във градинския си пристан
релакс намирам и утеха
като с мотичката разчиствам
плевела по редовете.

Над мен врабчета чуруликат,
ухае някак си на фрезия
и събужда в мен лирика,
и изпълва ме с поезия.

Влезнах даже и във фейса,
открих жени все хубавици
за мен и музи, и модел са
оголили бедра и цици.

Ала да не се заплесвам,
че градината не пита
домати, тикви, чушки, чесън,
те просто плачат за мотика.

Колци, връзки, че и пръскане,
дори поливане с мая,
много идва май и втръсна ми .
О ,Господи защо така?

Ще се върна пак във фейса
с хубавите ми жени,
две избрах си, ама нейсе,
поне да ги направя три.

Пламен Петров

В средата на юли в и около Белене е много горещо.

В средата на юли в и около Белене има и изключително много комари.

Днес освен горещината и комарите, по брега на Дунав се виждат плажущи хора, има даже джетове, моторни лодки и всички останали екстри, които предполага лятото.

Професионално и лично пътувам много из България. Но, признавам, стъпих в Белене за първи път в средата на юли 2020 година. Гледката от брега на Дунав към едноименния остров за мен се оказа машина на времето. Като преводач и организатор на екип на БиБиСи (унгарския офис) в Будапеща на брега се запознах с Тако Караиванов и Цветко Георгиев. Чужденците заснемаха документален филм по книгата на Ник Торп „От Черно море до Черна гора“. С Ник се запознах преди 9 години, когато пътувах, за да пише книгата си. Сега заедно с режисьор и оператор пътувах по същия маршрут, за да претворят книгата в документална лента.

И така Тако и Цветко се превърнаха за мен в герои. Тези достолепни възрастни мъже пропътуваха разстоянието от Хасковско и от София, за да се срещнат с журналистите и да разкажат нерадостното си минало в лагера Белене, поискаха за пореден път да се чуе гласа им, защото, да, комунизмът и неговите издевателства не трябва да бъдат забравени, въпреки че преди 5 години родните ни депутати отказаха да ги включат в учебниците по история; даже обратното, знанието за тях трябва да се предава от поколение на поколение; те трябва да бъдат изучавани, участниците да бъдат разобличавани и да понесат отговорността си; и да, така наречената лустрация е жизнено необходима, ако искаме родината ни, макар 30 лета след 89-та, да тръгне напред...

Един ден в компанията на Тако Караиванов и Цветко Георгиев, който ми се стори дълъг поне няколко години най-малко толкова, колкото са изкарвали като затворници в най-жестокия комунистически лагер в България, на остров Белене.

Той защитава идеята за южнославянска федерация, с която да се противопостави на националистическите стремежи, дестабилизиращи балканските народи и да бъде преграда за външни грабителствени домогвания. Благодарение на него, онеправданото от всички власти българско село, зае тогава централно място в историята на България. Без да се бави, д-р Даскалов търси съдействие за останалите живи дейци на разбитата земеделска организация. Исква среща с чехословакия президент Масарик, но не я получава. Исква лично да връчи писмо и на френския министър-председател Раймон Поанкаре, което се пази в архивите на френското външно министерство.

Цели две седмици Райко Даскалов е още с развързани ръце и прави всичко възможно за умиротворяване на обстановката спрямо земеделските дейци, но на 23 юни 1923 г. Чехословакия официално признава правителството на Александър Цанков, признават го Югославия и Румъния. Ал. Цанков с телеграма до чехословакото правителство известява, „че Даскалов представя да се счита от нас за посланик и новият дипломатически представител е проф. Д. Михалчев“.

Райко Даскалов напуска легацията, но не и Прага. Вече като политически изгнаник оглавява „Задграничното представителство“ на БЗНС, което си поставя за задача да представлява Земеделския съюз пред външния свят и да обединява земеделските сили вътре в страната. В създалата се трагична ситуация в която са изпаднали земеделците в страната, задграничното представителство да правят всичко възможно за спасяване живота им.

Райко Даскалов многократно е предупреждаван за готвеното покушение над него, но той нито за миг не престава да информира световната общественост за това което се върши в България. Не престава да вдъхва вяра в членовете на БЗНС за да не се разтури организацията, или да се разцепи на фракции.които му отправят приятели и врагове. ВМРО е озлобено и открито го предупреждава, че ще изпълни смъртната присъда.

ЕДИН ДЕН РАВЕН НА ГОДИНИ

Как превеждах на двама земеделци да разкажат за лагера Белене на журналисти от БиБиСи

И не по причина на извършени тежки криминални престъпления, а защото са защитавали изконно човешко право да продължат да работят бащината си земя...

И така, всички се събираме в хотела предишната вечер, имаме време само за запознаване и да си пожелаем спокойно вечер. На другата сутрин се приготвяме и се отправяме към охранявания вход на острова... Следват проверки на лични документи (понастоящем на остров Белене съществува действащ затвор) и потегляме пеша по тясната ивица, свързваща град Белене и едноименния остров... и някак естествено спомените на Тако и Цветко нахлуват в съзнанието им, и някак тъжно и интересно ми става да ги слушам млади момчета, единият далеч преди да навърши 20... днес бихме казали, тийнейджъри... прашния път към бившите страховити обект 1 и обект 2 извикваоще спомени за тежък физически труд, за безпричинни унижения, за непосилен глад, за излизането от лагера, за днешния ден...

Тако и Цветко се превърнаха за мен в герои за втори път в рамките на едно денонощие. Тези достолепни възрастни мъже предизвикаха у мен въпроси те двамата ми станаха символ на потенциала на България в средата на миналия век, порутените сгради на бившия лагер започнаха да виждат като символ на разрушената си вяра, че след края на комунизма предстои промяна, обраслите с бурени зидове са обрасли ми с каузи, протести, идеализъм и реалности ум...

Тако и Цветко са оцелели от Белене в името на идеалите си, но къде са днес идеалите им? Ние знаем ли достатъчно за комунизма, мчненията и мъчителите? Направихме ли нещо, за да променим живота си към по-добро? Еволюирали ли сме от средата на миналия век до сега? Да? В каква посока назад или напред? Ще съхраним ли опита, за да избегнем повторение на мракобесието? Не живеем ли в друго, префинено невидимо интернет мракобесие? И още, и още, и още...

Теодора Копчева

Същия ден изпраща телеграма до София и легациите в Париж, Берлин, Будапеща и Белград: „Стамболийски, могъщият и нескрупулосен гений на нова България не е между живите. Угасна един ярък фар, престана да тупти едно велико, благородно и състрадателно сърце. Спи спокойно в хладния гроб, велики и незабравими народни трибуни! Напуство ликуват патрициите, че са убихи българския Тибериус Грах.“ А какво искаше Стамболийски: да направи мирен преход, не като вземе от богатите и даде на бедните, а като даде възможност на бедните сами да се организират и подобрят жизненото си равнище и с това да положатосновите на едно ново, по-справедливо общество. На 24 август 1923 г. той отправя Позив към българския народ и сдружените земеделци, обнародван във вестник „Земеделско знаме“. В него той изтъква, че в продължение на три години БЗНС е бил лечител на тежките рани, нанесени от войнолюбивите управници. Призивът е пространен и съдържа „ефикасните спасителни реформи, благоприятното споразумение по репарациите, водената политика за мир и разбирателство със съседните държави“, като в него изтъква и жестоко заклеймява „конспираторите черносотници“, които свалят народното правителство и предоставят властта на „мракобесните фашисти“. Завършва с призива: Борба докрай! Крайната победа е наша!“

Въпреки клеветите, които узурпаторите сипят върху него, вътре и вън от страната, че е „разбойник, престъпник, болшевик, политически злосторник, твърде опасен индивид“ и редица още негативи, печели симпатизанти и привърженици сред демократичната общност.

ВМРО се заема с изпълнение на покушението. Изпраща Йордан Цицонков, който на 26 август 1923 г. причаква Райко Даскалов, когато той излиза от дома си в Прага, на ул. Холечкова“, извикан по спешност, за да се срещне с пратеник от България. Чешкото правителство е осигурило охрана на дипломата-изгнаник, но убиецът притичва и стреля от упор. Три куршума го пронизват, единият е смъртоносен. Убиецът е заловен и жестоко бит от насъбралото се множество. Райко Даскалов по спешност е закаран в болница. Три часа лекарите се борят за живота му, но аортата е разкъсана и кръвта му изтича. Когато лекарите го запитват „защо те простреляха“, той с последни сили отговаря „защото работих за България!“

Модерният български държавник, реформатор, законодател, икономист, философ, борец за републиканско управление на България, умира на операционната маса в пълно съзнание на 36 години. Народът го оплака, поетите го възпяха в своите стихове, а историята го увековечи с прозвището: Легендарен герой от Владая.

Чехословакото правителство го погребва в страната си с почести като държавник. По късно през 1046 г. костите му са принесени в България и погребани в Централния парк на София, под бяла мраморна плоча.

А какво става с атенатори, Йордан Цицонков? Той е оправдан по не изнесени лъжливи сведения, но не и освободен. Чешката общественост се надига.

Възмущението обхваща и Чешката прокуратура. В Табор, легендарната столица на селското движение с водач Ян Жижка, бе свикан национален събор, където делото на убиеца Цицонков, с истинското му име Атанас Николов се разглежда отново. Един млад чешки адвокат, д-р Ярослав Срански, ще брани честа на „един славен български политик“, без да вземе нито лев за това. В заседателната зала се говори за кръв и убийства не само за д-р Райко Даскалов, но и за Ал. Стамболийски, Александър Димитров, за д-р Спас Дупаринов, Петко Д. Петков, Крум Попов и др.

Последните дни на октомври 1924 г., Табор живее с това, което става в съдебната зала. Хората искат справедливост, искат Табор да не засрами историята си. Отдъхват си, когато съдебните заседатели обявяват присъдата: „Двадесет години строг тъмничен затвор“, като присъдата се подсилва с една четвърт от годината пост и всяка година, в деня на покушението, 26 август, убиецът да бъде поставян в специална тъмна камера! На това той не издържа и само след година се обесва в килията си.

Обрисвах портрета на д-р Райко Даскалов в кратки щрихи, като заимствах от спомените на близки и роднини на д-р Райко Даскалов, на очевидци и това което написаха за него: д-р на и. н. Димитрина Петрова, д-р на и. н. Ивет Чорелов и писателя земеделец Паун Генов, за да се знае от идващите поколения и не се забравя това, което той извърши за просперитета на България и неговия трагичен край.

Статията подготви Живка Танчева

На 26 август т. г. пред бюст-паметника на д-р Райко Даскалов в родния му град бяха поднесени цвета в знак на признателност от Кметство град Бяла черква, Народно читалище „Бачо Киро-1869“, Исторически музей Бяла черква, ОУ „Бачо Киро“, сдружени земеделци, родственици и граждани.

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

РЕДАКТОРИ: Габриела Цанева Кирил Назъров Маргарита Дукова	контакти: София, 1000 бул. „Дондуков“ №38; gabrielle@mail.bg	интернет: litzemedelskozname.free.bg litzemedelskozname.blogspot.com litzzname.blog.bg
Предпечат: gabriell-e-lit	kiril_draguch@abv.bg	litzemedelsko_zname@mail.bg